

VINERI · 14 FEBRUARIE 2014 · ANUL LXIV NR. 7

FOAIA

100 ANI ÎN 1951

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

„Iubește, trudește, învață...”

O dragoste pe viață: etnografia și muzeografia

La AȚRU câștigă totdeauna cei care numără voturile

CALENDAR ORTODOX

17 februarie, luni, †) Sf. M. Mc. Teodor Tiron; Sf. Mariamna; Sf. Împărați Marcian și Pulheria.
 18 februarie, marți, Sf. Leon, Ep. Romei; Sf. Agapit, Ep. Sinadei.
 19 februarie, miercuri, Sf. Ap. Arhip, Filimon și soția sa, Apfia; Sf. Cuv. Mărt. Evghenie și Macarie.
 20 februarie, joi, Sf. Leon, Ep. Cataniei; Sf. Agaton, Ep. Romei.
 21 februarie, vineri, Sf. Cuv. Timotei; Sf. Eustatie, Ep. Antiohiei.
 22 februarie, sâmbătă, Aflarea moaștelor Sf. Mc. din Evghenia; Sf. Cuv. Atanasie, Talasie și Limneu (Pomenirea morților - Moșii de iarnă).
 23 februarie, duminică, † Sf. Mc. Policarp, Ep. Smirnei; Sf. Cuv. Gorgonia. Duminica Lăsutului sec de carne (a Înfricoșătoarei Judecăți)

Gândurile săptămânii

Omului îi trebuie un vis
ca să suporte realitatea.

Sigmund Freud

CucinteCelebre.ro

„Viața mea a fost intensă și plină, experiențele mele, diverse și cu siguranță deloc searbăde, chiar dacă lumina și umbra s-au jucat mereu cu ea. A fost viața unei femei care n-a uitat niciodată că era femeie, deși de multe ori a avut de jucat rol de bărbat.”

Regina Maria

„Nu e nimic mai interesant decât să te întorci într-un loc care a rămas neschimbat ca să îți dai seama cât de mult te-ai schimbat tu.”

Nelson Mandela

„Nu înceta niciodată să zâmbești, nici chiar atunci când ești trist, pentru că nu se știe cine se poate îndrăgosti de zâmbetul tău.”

Gabriel José García Márquez

„Învinge durerea, râzi cât se poate, căci tot la zi ajunge și cea mai lungă noapte...”

William Shakespeare

„Nu contează atât de mult ce faci, ci câtă dragoste pui în ceea ce faci.”

Maria Tereza

„Spui că iubești ploaia, dar folosești umbrela când mergi prin ea. Spui că iubești soarele, dar cauți umbra când strălucește. Spui că iubești vântul, dar închizi ferestra când bate. De aceea sunt speriat când spui că mă iubești...”

Bob Marley

ROMÂNIA
Ministerul Afacerilor Externe
Departamentul Politici pentru
Relația cu Românii de Pretutindeni

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Ministerului Afacerilor Externe - Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni / Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a DPRRP

Jula

Baluri românești 2014

Sezonul balurilor românești din Ungaria a fost deschis în luna ianuarie de balurile de la Jula și Medgyesegyháza. Autogovernarea Românească și Asociația Românilor din Bătania organizează balul românesc în seara zilei de 22 februarie. Evenimentul va avea loc la Centrul Cultural din Bătania, cu începere de la ora 19.00. Elevii școlii generale și ai grădiniței românești vor susține un program artistic, iar muzica de petrecere a balului va fi asigurată de o orchestră de muzică populară din Pecica. La bal este așteptat și un grup de dansatori din Arad.

Pe 22 februarie, la Căminul Cultural din Bedeu va avea loc un program cultural de binefacere, pentru dansatorii formației de

dansuri „Doina Bihorului”, condusă de coregraful Gheorghe Gros. Formația este alcătuită din dansatori din mai multe localități, precum și din Bedeu. Manifestarea va începe la ora 19.00 și va continua cu o petrecere cu muzică și dans.

Anul acesta, balul românesc cu merinde din Chitighaz va avea loc tot sâmbătă, 22 februarie, cu începere de la ora 19.00, la Căminul Cultural din localitate. Conform informațiilor primite de la Gheorghe Gros, președintele Asociației Culturale Române din localitate și organizatorul petrecerii, distracția va fi asigurată de o formație de muzică populară din România.

Asociația Femeilor Ortodoxe Române și Autogu-

vernarea Românească din cartierul XI din Budapesta organizează, pe 1 martie, la Budapesta, „Balul mărtisorului”. Petrecerea va avea loc în Sala „Dunărea” a Hotelului Gellért, cu începere de la ora 18.00.

Asociația Culturală Română „Mihai Purdi” din Otlaca-Pustă, în colaborare cu Autogovernarea Românească din localitate, organizează balul românesc în luna martie. Balul Mărtisorului de la Otlaca va avea loc pe 7 martie, cu începere de la ora 19.00, la căminul cultural din localitate.

Organizatorii doresc cu această ocazie să arate cinstea și prețuirea tuturor doamnelor, prin voia bună și atenția sporită de care se vor bucura.

A.B.

20 de ani de „Barátság”

În urmă cu 20 de ani, pe 15 martie 1994 a apărut primul număr al revistei de cultură „Barátság”. Pe 6 martie vor fi sărbătoriți acești 20 de ani de existență cu participarea autorilor și a cititorilor, în cadrul căreia va fi evocată amintirea fondatoarei revistei,

Ember Mária. Evenimentul va avea loc în Sala festivă a editurii Croatica Nonprofit Srl, cu începere de la ora 17.00 (Budapesta, sect. VI, str. Nagymező nr. 68). Cuvântul de deschidere va fi rostit de subse-

cretarul de stat dr. Latorcai Csaba. Vor colabora: poezii Maria Berényi, Korb Angéla, Dékity Márk și Alexander Kormos și Milsevits Péter scriitor, traducător. La evenimentul festiv sunt invitați să participe toți cei interesați. AC.

Poza săptămânii

O curiozitate la Balul Panglicii: patru elevi din anul 11 au prins panglicile la frații lor mai mari din anul 12

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Balul Panglicii la Liceul „N. Bălcescu” din Jula (foto: Ana Cioca)

La AȚRU câștigă totdeauna cei care numără voturile

Am crezut că va fi o ședință obișnuită, poate plictisitoare, cu teme generale, dări de seamă, buget, etc. Nu a fost să fie așa. Ședința Adunării generale a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, din data de 6 februarie, a fost din nou una cu scânteii, cu neînțelegeri și nemulțumiri. Președintele Comisiei de Regulament a prezentat numele a 3 persoane care au fost propuse pentru lista românească la alegerile parlamentare, dar au mai fost propuse și alte 4 nume. Dacă Kreszta Trajan a rămas să conducă lista românească sau nu, nu prea s-a înțeles nici până la finalul ședinței.

Premiile AȚRU nu mai trebuie nimănui

La ședința de joia trecută au luat parte 23 din cei 25 de membri ai Adunării generale a AȚRU. Primul subiect pe ordinea de zi a fost darea de seamă despre cele întâmplate între ultimele două ședințe, evenimente la care a participat președintele sau programe organizate de AȚRU. La acest capitol, Eva Șimon a întrebat care este soarta celor două premii ale AȚRU pentru care s-au putut face nominalizări în cursul lunii decembrie. Cele două premii sunt „Pentru românii din Ungaria” și „Pentru învățământul românesc din Ungaria”. Câștigătorii primesc pe lângă diplomă și câte 100.000 de forinți. Președintele Kreszta a răspuns că pe anul 2013 nu a primit nimeni aceste două premii, pentru că... nimeni nu a propus pe nimeni! Să înțelegem că atunci când AȚRU are în administrare deja 5 școli, nu s-a găsit nici un profesor sau un educator care să merite un premiu pentru învățământ? Nu știm dacă la mijloc stă proasta organizare sau dezinteresul.

Bani și instituții

După raportul Comisiei de Regulament referitor la depunerea declarațiilor de avere a deputaților, ședința a continuat cu prezentarea și aprobarea bugetului pe anul 2014 a AȚRU și a instituțiilor subordonate. Bugetul total al AȚRU este 1 miliard 19 milioane 560 mii de forinți. A fost prezentat în parte bugetul fiecărei instituții, care a fost aprobat apoi de deputați. Din cei peste un miliard de forinți, 52.520.000 este bugetul AȚRU, care este neschimbat de 8 ani de zile. Centrul de Documentare și Informare al AȚRU are 20.902.000 forinți. Școala generală din Bătania va gospodări 139.679.000 ft, școala generală din Aletea – 57.563.000 ft, școala generală și grădinița din Chitighaz – 202.979.000 ft, școala generală din Săcal-Bihor – 199.475.000 ft, școala românească și liceul din Jula – 322.174.000 ft. Cele două reviste, „Foia românească” și „Cronica” vor avea și în acest an câte 18.359.000 ft.

Pe lângă bugetul central, cele mai multe instituții au primit pentru anul în curs și un sprijin din fondul de

intervenție, care în cele mai multe cazuri vor fi folosite pentru renovări sau îmbunătățiri la instituții. Președintele Kreszta a anunțat că suma totală primită din fondul de intervenție este de 52,4 milioane ft. Din aceștia, școala din Bătania va primi 5,4 milioane, școala din Bihor – 4,7 milioane, școala din Aletea – 2 milioane, școala din Jula – 20,3 milioane, școala din Chitighaz – 8,9 milioane, Centrul de Documentare și Informare – 2,5 milioane, iar Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria – 8,6 milioane.

Lista pentru Parlament în ceață totală

Cel de-al patrulea punct pe ordinea de zi – decizie asupra listei românilor pentru alegerile parlamentare din 6 aprilie 2014 – s-a dezbătut cu ușile închise. Atât presa, directorii de instituții, cât și diplomații români prezenți la ședință au fost poftiți afară. Afară, în sensul concret al cuvântului, deoarece cu toții am stat afară, în frig, aproape o oră. Pe la ferestre s-a auzit doar că unii nu sunt de acord cu alții, că părerile sunt diferite și că fiecare luptă pentru propriul adevăr. Luptă cu vorbe și cu vot.

După ce am fost poftiți în sală, am fost anunțați că lista AȚRU cuprinde trei nume, care au fost votate cu majoritate de voturi: pe locul 1 – Kreszta Trajan, pe locul 2 – Tiberiu Juhász, iar pe locul 3 – Elena Silaghi.

(Continuare în pag. a 5-a)

EDITORIAL

Teoria chibritului și politica mușchilor

Dacă ar fi să luăm în serios Legea Naționalităților ar trebui să credem că Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria este... Micul Nostru Parlament. Acolo sunt aleșii noștri, reprezentanții intereselor noastre etnice, culturale, religioase, etc. Acolo sunt cei mai buni specialiști, care știu întotdeauna ce e mai bine pentru alegătorii lor români, pentru școlile și instituțiile lor. Acolo ești apărut dacă cineva te jignește în sentimentul tău național, acolo ești ascultat dacă te plângi de abuzul unor persoane ne-române, care îți răpesc drepturile prin înființarea așa-ziselor autogovernări românești, în care activitatea de bază este împărțirea pachetelor de alimente și seratele de dansuri și cântece țigănești. Joia trecută ne-am convins că mascarada numită AȚRU nu are nici o, dar absolut nici o legătură cu MNP.

Atmosfera ședințelor de la AȚRU se poate caracteriza cu un singur cuvânt: AROGANȚA. Am da dovadă de naivitate dacă ne-ar surprinde acest comportament, caracteristic în toată viața politică din Ungaria, inclusiv în Parlamentul țării. Fiind însă vorba de o comunitate mică, unde aproape cu toții ne cunoaștem între noi, este nespuse de jignitor tratamentul pe care îl aplică conducerea AȚRU. Circul, pentru că nu poate fi numit altfel la ce am asistat joia trecută, a început atunci când Președintele (același Kreszta Trajan deja de un deceniu și jumătate) a făcut teoria chibritului și a explicat filozofia nimicului, apoi s-a lăudat singur, după care, colac peste pupăză, s-a propus singur să conducă lista românilor pentru alegerile parlamentare. Până aici pe nimeni nu a surprins ce s-a întâmplat. Suntem obișnuiți de atâta amar de timp și cu despicatul firului în patru, și cu laudele de sine (care se știe că au o oarecare duhoare). Însă greu ne obișnuim cu aroganța, cu disprețul, cu nebagarea în seamă a altor păreri.

Autogovernarea pe Țară este mâna prelungită a Guvernului de la Budapesta. Asta este într-un fel normal, nu asta e problema principală. Voința dintotdeauna a celor care au creat Legea Naționalităților a fost ca mult trâmbișata autonomie culturală a naționalităților să nu mai fie doar o formă fără fond. Iată că după 2010, și AȚRU s-a „îmbogățit” cu cinci școli și cu presa scrisă „cea liberă”. Nu pentru că așa a vrut AȚRU, ci pentru că așa s-a vrut de „sus”. Comandă dată, comandă preluată. Nimeni nu pune la îndoială că acum pe umerii AȚRU e o responsabilitate mare, cu soarta unor instituții nu e de joacă, atunci când gospodărești peste 1 miliard de forinți pe an problema începe să devină serioasă. Tocmai din acest motiv nu se poate accepta comportamentul arogant și politica mușchilor. Orice urmă de dialog este refuzat prin monoloagele lungi, fără sfârșit și fără rost ale Președintelui. Toate întâlnirile de la AȚRU se desfășoară în atmosfera „puterea e la mine, de partea mea, așa că toți veți face ce zic eu”.

Privind în jur, m-am gândit că dacă ar fi participat acolo un tânăr de 20–25 de ani, cu siguranță ar fi luat-o la fugă negând că are vreo treabă cu românii din Ungaria. Probabil din acest motiv și cel mai tânăr din sală avea peste 40 de ani. Ședința s-a desfășurat în spiritul anilor „kádárismo”–„ceaușiste”, numai aplauzele au lipsit. În rest, Președintele vorbește, se laudă, se autopropune, iar „aleșii” votează. Totul și orice. Fără mâc.

Ca să revin la ipoteza de la începutul scrierii, ne pare rău, oricât ne-am strădui, în astfel de condiții nu putem lua în serios nici Legea Naționalităților, nici sistemul de autogovernări, dar nici mult-promisa reprezentanță în Parlament. Politica mușchilor dăunează grav naționalităților.

Eva Șimon

Botez la Jula

Duminică, 2 februarie, după Sfânta Liturghie Arhierescă săvârșită la Jula în Paraclisul Episcopal de către PS Episcop Siluan și un sobor de preoți, a fost încreștinată o fetiță din comunitatea românească din Ungaria. Taina Sfântului Botez a fost săvârșită

pentru *Flora Maria Tóth-Máté*, de către părintele *Visarion Tuderici*. Fetița nou-botezată s-a născut pe 10 decembrie 2013 și este fiica lui *Tóth-Máté János* și a *Nicoletei Tóth-Máté*. Nașa de botez a fost *Silvia Máté*.

A.B.

Oferiți 1 %
din impozitul
Dumneavoastră
Bisericii Ortodoxe
Române
din Ungaria
Cod tehnic: 0293

Dragostea de mamă

M-am întrebat mereu de ce întotdeauna sunt mai multe femei în biserică decât bărbați. Acest sacrificiu de sine pe care o mamă îl oferă copilului este esența iubirii spirituale, esența dragostei despre care Scriptura vorbește atât de răsunător și pe care ne cheamă pe toți a-l practica. A deveni mamă pare să fie ceva care modelează dragostea pe care suntem dator să o avem față de tot neamul omenesc.

Nu e de ajuns doar să ne iubim unul pe altul, ci trebuie să-l iubim pe celălalt mai mult decât pe noi. O mamă își iubește copiii mai mult decât se iubește pe ea însăși. Ea rămâne flămândă pentru a-și hrăni copiii și simte mai multă plăcere decât au ei mâncând. Copiii sunt hrăniți material, dar ea este hrănită spiritual. Ei experimentează gustul mâncării, pe când ea experimentează bucuria sufletească.

O tânără, înainte de căsătorie, poate să doarmă până la zece dimineața și să aibă micul dejun pregătit de mama ei. Ea poate fi chiar prea leneșă pentru a face și cele mai mici sarcini casnice. Ea vrea ca toate lucrurile să fie la chereumul ei. Are așteptări de la mama ei, așteptări de la tatăl ei, în timp ce ea se simte în largul său. Și deși este capabilă de iubire,

această capacitate nu este dezvoltată, deoarece primește ajutor și binecuvântări de la mama, tatăl și frații săi.

Cu toate acestea, din momentul în care devine mamă, ea seamănă cu un mic motor, care cu cât funcționează mai greu, cu atât mai mult este reîncărcat, pentru că dragostea lucrează în mod constant. Înainte nu suportă să atingă ceva nespălat și folosea săpunuri aromatice pentru a se spăla. Dar, după ce devine mamă,

când vezi cum își curăță copilul murdar, oh, a-ți crede că atinge marmeladă; nu se dezmințe de la nimic. Înainte, în cazul în care era trezită devreme, ea țipa pentru că a fost deranjată. Odată ce devine mamă, atunci când copilul plânge, rămâne trează toată noaptea fără să se plângă. Ea se bucură având grijă de copilul ei. De ce? Pentru că ea nu mai este un copil. Ea devine o mamă: sacrificiul și dragostea au intrat în viața ei.

Părintele Paisie Aghioritul

Botez de verișori la biserica din Micherechi

Părinții *István Bucsay* și *Aida Bucsay-Bondár* au dorit ca copilul lor *Ármin*, la șase săptămâni după naștere, să fie botezat în religia ortodoxă. Micuțul a intrat în rândul creștinilor pe 12 ianuarie, având nași de botez pe *Roland Ruja* și *dr. Nicoleta Ruja*. Slujba de botez a fost săvârșită de preotul paroh *Ioan Bun* și pr. *Teodor Marc*.

Pe 9 februarie, la biserica ortodoxă din Micherechi preotul paroh *Ioan Bun* a săvârșit Taina Sfântului Botez și pentru micuța *Minna Bondár*, a părinților *Attila Bondár* și *Zsófia Fekete*. Nași de botez au fost *Nagy Szabolcs* și *Nagy-né Bondár Anikó*. A.C.

La AȚRU câștigă totdeauna cei care numără voturile

(Urmare din pag. a 3-a)

Au mai fost și alte propuneri. Gheorghe Gros l-a propus pe lista pentru parlament pe Gheorghe Gulyás, iar Ana Roxin de la Budapesta a propus alte trei nume: Ioan Budai, Gheorghe Gros și Aurel Becan. Gheorghe Gulyás și Aurel Becan nu au acceptat propunerea.

Ce s-a întâmplat cu ceilalți doi candidați, câte voturi au primit de fapt, de ce pe lista finală au rămas totuși doar cele trei nume propuse de Comisia de Regulament, nimeni nu știe. Sunt întrebări care au

rămas în ceață. Un lucru este sigur: la AȚRU câștigă totdeauna cei care numără voturile.

Președintele Kreszta nu a mai dat cuvântul nimănui, a încheiat acest punct de pe ordinea de zi, continuând cu punctul diverse.

O problemă de 3 minute: grădinița din Julia

Președintele Kreszta a informat cei prezenți că după o discuție avută la orele dimineții cu primarul orașului Julia, solicită Adunarea generală AȚRU ca să decidă des-

pre preluarea grădiniței românești din Julia. Printre argumente am aflat că AȚRU de aceea vrea să preia grădinița românească din Julia pentru că un părinte ar fi zis că ar fi în loc mai bun la AȚRU. S-a pus la vot și s-a votat cu majoritate de voturi.

În încheierea ședinței, referența pentru învățământ, Ana Oros Șimon a anunțat înființarea unui Comitet al Directorilor, care va funcționa ca un consiliu consultativ și va fi format din directorii școlilor administrate de AȚRU. A.B.

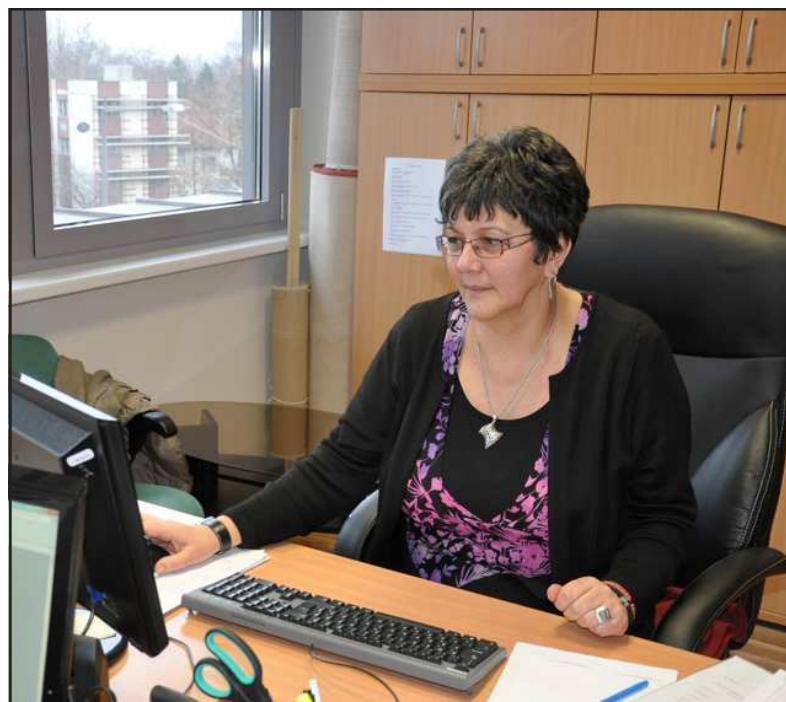
O dragoste pe viață: etnografia și muzeografia

Interviu cu Emilia Martin, șef de secție la Muzeul „Munkácsy” din Bichișciaba

Numele *Emiliei Martin* nu este necunoscut pentru românii din Ungaria. Cei mai în vârstă o știu ca pe cercetătoarea care încă de la începutul anilor 1980 a organizat taberele etnografice în satele românești cu scopul de a descoperi și a colecta obiectele tradiționale și valorile spirituale ale românilor din Ungaria. Prin aceste cercetări, muzeele din Julia și Bichișciaba s-au îmbogățit cu țesături și oale, numeroase fotografii și multe alte obiecte tradiționale românești. Generațiile mai tinere o cunosc pe Emilia Martin prin publicații, prin articolele ei de specialitate, unele ajungând chiar și în manualele școlare. Din vara anului trecut, viața Emiliei Martin a devenit mai încărcată, pe plan profesional însă mult mai împlinită.

– De mai bine de jumătate de an ai avut o mare schimbare în viață pe plan profesional. Ai părăsit un post din Julia, unde te știa foarte multă lume. Ai schimbat postul de director al Muzeului „Erkel” pentru un alt muzeu, ajungând în reședința județului, într-un muzeu mai mare, la Muzeul „Munkácsy” din Bichișciaba. Ce a însemnat pentru tine pe plan profesional această schimbare?

– A fost o decizie foarte grea. În anii trecuți, în Ungaria s-a schimbat întregul sistem al muzeelor. Am lucrat 30 de ani la Muzeul „Erkel Ferenc” din Julia și am ținut foarte mult la colecția românească și, în general, la colecția etnografică de acolo, dar m-am hotărât să părăsesc acest loc din două motive: o dată că în noul sistem mie mi se pare că muzeul este cu totul altceva, funcționează în formă de srl, iar accentele sunt al-

Emilia Martin este româncă originară din Micherechi. Începând din 1983 a fost etnograf și muzeograf la Muzeul „Erkel” din Julia. În perioada 2005–2013 a fost directoarea acestui muzeu. Sarcina ei principală a fost colecționarea și prelucrarea materialelor referitoare la cultura populară a românilor din Ungaria, cercetarea etnografică a localităților din raza muzeului julan. De numele ei se leagă organizarea mai multor tabere etnografice și expoziții cu temă religioasă și etnografică. I-au apărut până acum 9 volume (dintre care 5 cu coautori) și aproape 100 de studii. A redactat 37 de publicații cu temă etnografică. De la înființarea în 1993 ia parte în activitatea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, precum și la sistematizarea și inventarierea colecției Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria. Începând de la 1 mai 2013 este șeful secției științifico-muzeografice de la Muzeul „Munkácsy” din Bichișciaba. Emilia Martin ia parte activă și în viața organizatorică a românilor din Ungaria, decenii de-a rândul fiind membră în Prezidiul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. Începând din 2011 este președintele Autogovernării Românești din județul Bichiș.

tele. Eu nu zic că va fi mai rău, dar cu siguranță va fi altfel. Însă asta nu coincide cu ceea ce cred eu că trebuie să fie un muzeu. Pe de altă parte, am aflat că a terminat studiile etnografice la universitate o

tânără colegă și când am aflat că ea ar putea să fie acolo etnograf, în postul meu vechi, m-am liniștit că totuși nu o să las baltă tot ceea ce am făcut până acum.

(Continuare în pag. a 9-a)

Pe scurt...

JULA

În ziua de 22 februarie, după Sf. Liturghie Arhierescă și un Te Deum, oficiat de la ora 8.00, în Paraclisul Episcopal din Julia de către PS Siluan și de toți preoții Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, se va ține ședința Adunării Eparhiale. Membrii Adunării se vor întâlni în ședința anuală de lucru, prezidată de către PS Episcop Siluan. Aceasta va fi precedată de ședința Consiliului Eparhial, care se va desfășura cu o zi înainte, pe 21 februarie, de la ora 10.00.

CHITIGHAZ

Pe 28 februarie, la Casa de Cultură din Chitighaz va avea loc balul mascat al elevilor de școala generală și al celor de la grădiniță. Carnavalul va începe după orele de studiu, de la ora 13.00.

ALETEA

Pe 4 martie, la Aletea se va desfășura carnavalul de alungare a iernii. Acest eveniment are o tradiție veche în oraș, obiceiul fiind moștenit de la șvabii care trăiau în Aletea și dus mai departe, până în anii trecuți, de către românii din oraș. La fel ca și în anii precedenți, carnavalul este organizat de Căminul Cultural în colaborare cu instituțiile de învățământ din oraș. Copiii de grădiniță, elevii școlii generale și ai școlii profesionale vor îmbrăca măști de carnaval și cu veselie vor defila prin centrul orașului, ne-a informat organizatoarea *Elisabeta Ardelean*, directorul Căminului Cultural din Aletea.

CENADUL UNGURESC

Redacția „Foia românească” a primit zilele trecute o donație de carte românească din partea domnului *Iosif Palcovaci* din Cenad. Domnul Palcovaci este timișorean, iar de când este stabilit în mica localitate din județul Ciongrad este un fidel cititor al „Foi românești”. Donația de carte constă în zeci de volume românești, beletristică, romane și volume de poezii, ce provin din biblioteca sa personală.

Concursul național la limba română

Cei mai buni elevi la limba română de la școlile generale românești din Ungaria au participat în zilele trecute la concursul național OĂTV. Miercuri, 5 februarie s-a desfășurat proba în scris la „Limba și literatura română”, iar la disciplina „Cunoștințe despre poporul român” a avut loc marți, 11 februarie, la școlile din Micherechi, Bătănia, Jula, Chitighaz, Bedeu și Leucușhaz.

La disciplina „Limba și literatura română” s-au remarcat 18 elevi de la școlile din Micherechi, Bătănia,

Jula și Chitighaz iar la specialitatea „Cunoștințe despre poporul român” și-au încercat cunoștințele în total 23, cu copiii participanți și de la școala din Bedeu și Leucușhaz. Elevii au avut de rezolvat diferite teste de gramatică și s-a cerut să scrie o compunere la liberă alegere, la care au putut obține în total 80 de puncte, 40 de puncte la test, iar alte 40 de puncte la compunere.

Elevii care vor obține punctajul necesar, vor intra la proba orală, care va avea loc în luna aprilie. A.C.

Glume pentru tineri

La ora de desen, un copil desena un îngerăș. Vine profesorul și zice:

– Ce desenezi acolo?
– Un îngerăș!
– Cu trei aripi? Unde ai mai văzut îngerăș cu trei aripi, copilule?

– Dar dumneata cu două aripi unde ai văzut?

– Cum îi merge noului tău frățior, Popescu? Întrebă învățătoarea.

– Lui îi merge foarte bine, dar mă tem că mama are de gând să-l vândă.

– Cum așa?
– Păi în fiecare zi îl cântărește.

La ora de engleză, copiii au de scris o compunere despre petrecerea timpului lor liber. Alunița îi întrebă colega de bancă:

– Oare cum se spune în engleză la „shopping”?

În Texas, tata și fiul.
– Tăticule, de ziua mea îmi cumperi un pistol adevărat?

– Ti-am spus de atâtea ori că nu-ți permit să ai un pistol adevărat! Cine hotărăște în casa asta?

– Tu hotărăști, tată! Dar dacă așa avea un pistol adevărat?

Un copil plângea pe hol. Profesoara îl vede.

– Copile, de ce plângi?
– Un copil mi-a furat plăcintaaaa!

– A fost cu intenție?
– Nuuuu, cu brânză...

O mamă tânără sună la salvare: – Alo, copilul meu a mâncat nisip. I-am dat să bea apă. Ce trebuie să fac mai departe?

– Fiți atentă să nu se apropie de ciment!

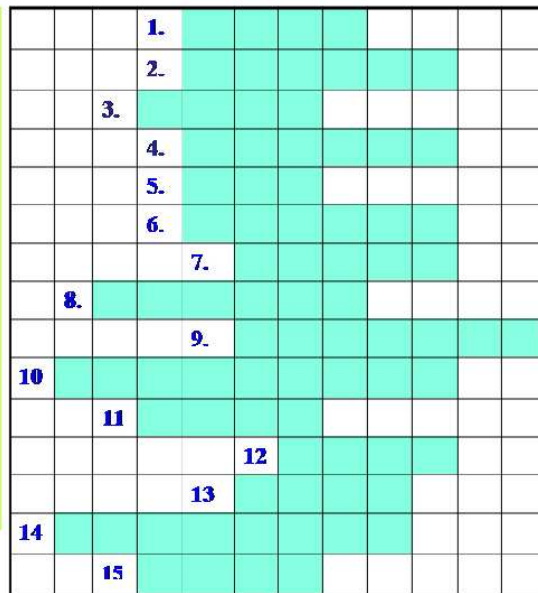
La pediatru, tatăl cu băiețelul de un an:

– Domnu’ doctor, sunt foarte îngrijorat! Copilul, până la vârsta asta, încă nu a deschis ochii!

– Dumneavoastră ar trebui să-i deschideți! Copilul este chinez.

Completează rebusul.

1. Are 24 de ore...
2. Ora are 60 de...
3. Poți cumpăra cu...
4. Măsoară lungimea...
5. Are 60 de minute...
6. Măsoară capacitatea...
7. Arată ora la ceas....
8. Bani din metal...
9. Numerele care se adună...
10. Are 7 zile...
11. Are 4 săptămâni...
12. Zece zeci formează o...
13. Anul este alcătuit din 12...
14. Unitatea de măsură pentru greutate...
15. Rezultatul adunării...

Zâna primăverii

A fost odată o fetiță foarte frumoasă. Nu știu cu cine semăna de frumoasă ce era.

Numai că această fetiță nu avea bani ca ceilalți copii.

Fiind primăvară, trotuarele erau pline de buchețele cu ghiocci. Copiii râdeau și se bucurau să-i ducă acasă.

Cu un leu cumpărai un buchețel care era al tău și te făcea fericit. Așa că bănuții se înmulțeau în buzunarele florăreselor, iar ghiocci se împrăștiau prin oraș.

Doar fetița cea frumoasă ședea rezemată și privea cum florile dragi dispar. Când mai rămăseseră trei buchețele, un băiat i-a oferit, în sfârșit, o hârtie de un leu:

– Uite, ca să-ți iei și tu niște flori.

Fetița a întins mâna, dar a tras-o repede înapoi.

Atunci băiatul s-a uitat urât și a plecat mai departe, aruncând banul în buzunar.

O doamnă a deschis poșeta să-i dea și ea niște mărunțiș, dar s-a răzgândit și își cumpără ghiocci pe care se gândea să-i așeze frumos la geam, când o să ajungă acasă.

Mai rămăsese... doar un buchet.

Și fetița cu ochii albaștri

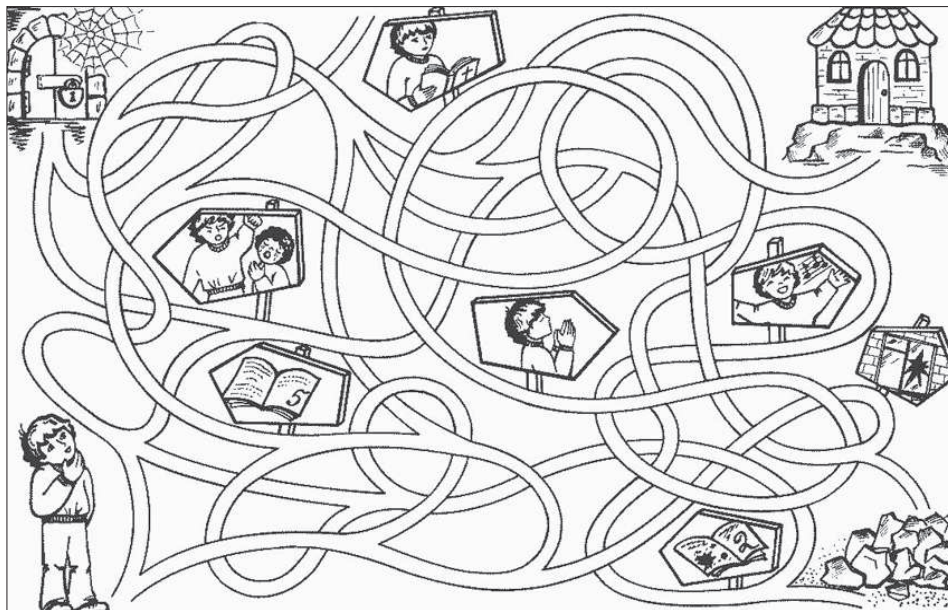
stătea îndreptați către florile înghesuite una în alta, ca o familie mică, învelită într-o singură frunză.

Dacă ar fi fost în brațele ei, le-ar fi spus un secret.

Dar florile fură cumpărate de o fată bucuroasă, convinsă că au așteptat-o să iasă de la școală.

Așa se întâmplă când Zâna primăverii se ascunde într-o fetiță obișnuită.

Cine nu știe nu îi dăruiește din sufletul lui nici măcar un biet ghiocel.

Balul acordării panglicii, promoția 2010–2014

„Iubește, trudește, învață
pentru a-ți realiza visele fecunde”

În seara (cu aer de primăvară) din 8 februarie, la Centrul Cultural Românesc din Jula a avut loc Balul acordării panglicii pentru absolvenții promoției 2010–2014. În jur de cinci sute de oameni au venit să fie alături de cei 44 de tineri, care au ajuns în pragul maturității, fapt care a fost simbolizat și de panglica care a fost așezată pe haina lor de sărbătoare. Absolvenții s-au pregătit cu costume deosebit de frumoase și cu un program literar-artistic, fiind însoțiți de colegii mai tineri ai claselor a XI-a, care le-au oferit panglica de absolvire.

Cuvintele directoarei liceului dr. Maria Gurzău Czeglédi a dat un ton festiv evenimentului. Ea a început cu un mesaj al poetului filosof Lucian Blaga: „Copilul râde. Înțelepciunea și iubirea mea e răsul./ Tănărul cântă. Jocul și înțelepciunea mea e iubirea./ Bătrânul tace. Iubirea și jocul meu e înțelepciunea.» Aceste versuri cuprind cele trei cicluri principale ale vieții umane. Faza de creștere, de dezvoltare a copilului, etapa de adult și faza apusului vieții, a bătrâneții.

Prima etapă coincide cu vârsta de aur a copilului, care trăiește într-o lume de basm și plină de poezie. Cuprinde sentimentul interrogativ al copilului, care prin zeci și zeci de întrebări descoperă mediul înconjurător, iar prin joacă își acu-

mulează înțelepciune și manifestă iubire.

Urmează apoi adolescența, în care tănărul pune cele mai grave întrebări legate de existența umană: cine sunt eu, ce rol, ce menire am pe acest pământ și de unde vin, încotro merg? Acum când ai ajuns la o piatră de hotar, la fel sunteți frământați de aceste gânduri, căutărilor și dilemele se sporesc. La această vârstă tănărul din totdeauna trebuie să aleagă dintre două alternative: a învăța, a trudi pentru înfăptuirea idealurilor, ori a rămâne la o viață comodă, dar de fapt comună și profund concentrată pe sine. Atunci când te preocupă și te năpădesc aceste dileme, fredonează versul poetului. Iubește, trudește, învață pentru a-ți realiza visele fecunde. Nu uita că viitorul aparține celui ce crede în frumusețea vise-

lor sale”, le-a dorit tinerilor directorea școlii.

Montajul literar-muzical al absolvenților de clasa a XII-a A a fost întocmit de diriginta Valeria Lengyel, care a îndrumat elevii în cursul celor patru ani de liceu. Programul literar al absolvenților de clasa a XII-a B, diriginte: Marta Sălăjan Bordaș, a fost întocmit de Mariana Oros Martin.

Pe un fond muzical instrumental, absolvenții au recitat poezii în limbile română și maghiară, despre dragostea, grija divină și cea părintească, și adevăratele valori din viață, cum ar fi tinerețea, prietenia, iubirea, curajul.

A urmat programul claselor a XI-a în cadrul căreia elevul David Cefan a încântat publicul cu o cântare proprie.

Panglicile au fost prinse pe costumele absolvenților pe versurile melodiei lui Marius Livanu, „Tinerețe”. Absolvenții clasei a XII-a A au fost chemați rând pe rând pe nume și au primit câte-o panglică, pe care scrie anii 2010–2014: Erica Bigu, Nicoleta Bogyó, Francisc Matei Dobra, Daniel Drubina, Anamaria Hegedús, Claudia Hegedús, Csaba Luhas, Davis Leo, Gheorghe Marc, Mercedes Aneta Mărcuț, Blaziu Medve, Bențe Morar, Enikő Papp, Csaba Benjamin Rocsin, Ruben Teodor Rocsin, Grigore Blaziu

Ruja, Zita Ruja, Estera Sacadati, Bianca Taț, Kitti Tokai și Fanni Jurca.

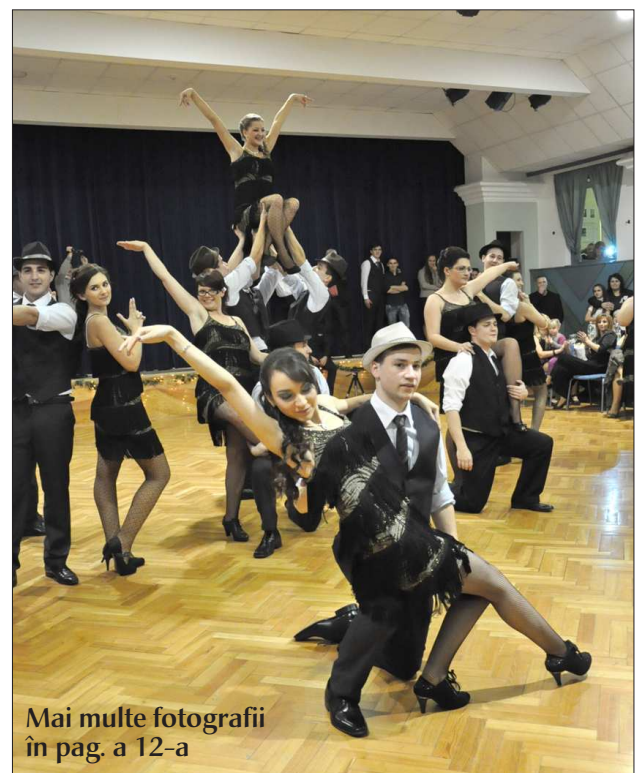
Pe versurile melodiei Phelipe, „Nu mă uita”, din clasa a XII-a B au primit panglica: Cristian Ardelean, Vanda Átyin, Eduard Emil Bodor, Alexandra Fodor, Rebeca Gherasim, Aron Gurzău, Emeric Haraszti, Silvia Clara Herman, Cintia Hodișan, Robert Iliso, Greta Irimiaș, Jenifer Emese Luhas, Adela Kopács, Anton Kovács, Cristina Kövér, David Perdi, Cristina Enikő Sabău, Mihai Sava, Dorina Stejan, Valer Bodnar, Adriana Somogyi, Suzana Roșu și Marc Puha.

După acordarea panglicilor, au fost chemați pe scenă tinerii claselor XI, care fac parte din grupul „Unic” pentru a interpreta câteva cântări. Apoi sala a strălucit de lumină și au

apărut rând pe rând fetele absolvente îmbrăcate în haine de bal. Au fost momente inspirate care au smuls aplauzele bine meritare. Spre final au venit în fața spectatorilor tinerii din clasa a XII-a A, care au interpretat un dans pe ritmurile charleston.

Serbarea panglicii a fost cu siguranță o seară de neuitat pentru cei 44 de absolvenți ai promoției 2010–2014 și familiile lor, care au petrecut împreună până noaptea târziu. Urmează trei luni de învățatură intensă pentru a participa cu cât mai mult succes la examenele de bacalaureat în scris din luna mai. Acestea vor începe pe 5 mai cu examenul la limba și literatura maghiară. Examenul în scris la română va fi pe 12 mai.

A. Cioca

Mai multe fotografii
în pag. a 12-a

Reuniunea la București a Consiliului consultativ interinstituțional privind comunitățile românești din străinătate

Ministrul delegat pentru românii de pretutindeni, *Cristian David*, a prezidat joi, 6 februarie, la sediul Ministerului Afacerilor Externe, reuniunea Consiliului Consultativ Interinstituțional privind comunitățile românești din străinătate, după cum se arată într-un comunicat de presă aflat pe site-ul mae.ro. În cadrul reuniunii, a fost prezentat raportul-analiză privind implementarea strategiei Ministerului Afacerilor Externe pentru comunitățile românești din străinătate pentru perioada martie-decembrie 2013.

Documentul a reliefat o constanță a demersurilor de promovare a românilor din străinătate și augmentarea sprijinului acordat proiectelor educaționale. Una dintre concluziile principale ale Raportului marchează necesitatea consolidării profilului identitar al comunităților românești din străinătate, printr-o organizare mai riguroasă a activităților desfășurate de către mediul asociativ în scopul dezvoltării și promovării identității naționale.

Ministrul delegat pentru românii de pretutindeni, *Cristian David*, a prezentat proiectele pe care Departamentul pentru Relația cu Românii de Pretutindeni (DPRRP) își propune să le realizeze în anul 2014 și a invitat instituțiile partenere în Consiliu să propună parteneriate de colaborare în legătură cu acestea și să contribuie la completarea agendei de acțiuni destinate comunităților românești din afara granițelor.

Dintre proiectele DPRRP se subliniază: Campania de conștientizare și responsabilizare a cetățenilor români din străinătate în baza drepturilor și obligațiilor care le revin, în calitate de cetățeni europeni; Forumul „Presă Românească din Străinătate, element de consolidare și promovare identitară”, destinat coagulării presei de limbă română din străinătate; Finalizarea Registrului Asociațiilor; Festivalul „Diaspora Estival”, care reprezintă atât un cadru de dezbateri pentru problemele cu care se confruntă comunitățile, cât și unul de promovare a valorilor și culturii naționale.

Consiliul consultativ interinstituțional privind problematica comunităților românești din străinătate se reunește periodic, sub coordonarea ministrului delegat pentru românii de pretutindeni. Principala misiune a Consiliului este corelarea obiectivelor autorităților statului cu atribuții privind românii de pretutindeni, complementarizarea resurselor instituționale precum și elaborarea unui calendar integrat de acțiuni dedicate românilor de pretutindeni.

Valori turistico-religioase în județele Bichiș și Arad

În ziua 30 ianuarie, când Biserica ortodoxă îi sărbătorește pe Sfinții Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, la Episcopia Ortodoxă din Jula, sfinții ierarhi au fost cinși atât de credincioși din Ungaria, cât și de oaspeți din România, de la Arad.

Cu ocazia unei noi întâlniri de lucru din cadrul proiectului european transfrontalier cu tema „Crearea condițiilor pentru dezvoltarea turismului religios în zona județelor Bichiș și Arad”, la Sfânta Liturghie Arhierescă săvârșită în Paraclisul Episcopal de Preasfințitul Părinte Episcop *Siluan* și un sobor de preoți și diaconi, au fost prezenți alături de credincioșii din Jula și un grup de credincioși de la Arad de la parohia Micălaca Veche II, de unde a sosit și un grup coral care a dat răspunsurile la Sfânta Liturghie.

După slujbă, întâlnirea de lucru (workshopul) din cadrul proiectului european HURO/1101/090/2.1.3, a avut loc în sala mică a Centrului Cultural Românesc din Jula, eveniment la care a fost prezentată situația actuală a realizărilor proiectului. Au vorbit publicului Preasfințitul *Siluan*, coordonatorul proiectului și partenerul de proiect de la Arad, pr. *Jacob Bupte*, de la biserica Micălaca Veche II, din Arad. Despre renovarea interioară și exterioară a Catedralei Episcopale și amenajarea, în parcul de lângă Catedrală, a unui spațiu comunitar bisericesc îmbogățit cu elemente unice în stil maramureșean

(altar de vară, porți de lemn și alei) a vorbit PS Episcopul *Siluan*. Totodată Preasfinția Sa a prezentat și realizările de la Otlaca-Pustă, paraclisul de lemn, în stil maramureșean, renovarea și amenajarea casei parohiale și a unui muzeu al tradițiilor și portului popular românesc, care măresc valoarea turistică a acestei mici localități bichișene.

Pr. *Jacob Bupte* a prezentat jurnaliștilor și invitaților realizările care s-au făcut cu ajutorul proiectului în parcul de lângă biserica Micălaca Veche II. Este vorba de un centru ecumenic, cu elemente religioase și românești inedite. Pr. *Bupte* a făcut și o trecere în revistă a programelor culturale și a manifestărilor turistico-religioase, care au cuprins mai multe activități cu copii, pelerinaje, etc., subliniind totodată necesitatea și importanța deosebită a acestor întâlniri.

Au urmat apoi conferințele cu titlul „Valorile turistico-religioase și culturale ale Arhiepiscopiei Aradului” și „Valorile turistico-religioase și culturale ale Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria”, ținute de pro-

fesoara *Lödi Magdalena* din Arad și cercetătoarea *Elena Csobai* din Bichișciaba, cea care se ocupă împreună cu *Emilia Martin*, muzeograf-etnograf, și de colecția de obiecte bisericești a Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria. Doamna *Csobai* a făcut o prezentare a obiectelor și valorilor bisericești adunate de la bisericile ortodoxe din comunitatea românească, despre înființarea colecției bisericești și despre realizările din ultimii 25 de ani.

Horváth Krisztián, specialist în programe de Dezvoltare Regională la firma „Constructorii viitorului” (*Jövő Építők*), din Ungaria și manager extern de proiect, a prezentat o statistică despre numărul turiștilor români și străini pe raza județelor Bichiș și Ciongrad în ultimi patru ani și a vorbit despre posibilitățile turistice ale Regiunii Câmpiei de Sud în anul 2014, cu referire specială la turismul religios și cu perspectivele susținerii și dezvoltării turismului în această zonă, prin programe europene, în perioada 2014-2020.

Anca Butar

O dragoste pe viață: etnografia și muzeografia

(Urmare din pag. a 5-a)

De fapt, dacă nu ar fi fost această șansă poate nu aș fi venit pentru că am ținut foarte mult la tot ceea ce s-a făcut acolo.

– Atunci am scris și noi în ziar că săptămâni în șir ai introdus-o pe această nouă persoană, pe Renata Rocsin, în colecția pe care ai îngrijit-o mai multe decenii. Ai încheiat acea perioadă cu satisfacție?

– Da, a fost foarte important pentru mine să plec liniștită și să știu că este cineva care se va ocupa în continuare de tot ce am cules eu și înaintașii mei, Bencsik János, Lükő Gábor și alții. Aici situația este cu totul alta. E adevărat că orașul susține această instituție, însă are în continuare și atribuții județene. Deocamdată nu suntem muzeu de bază, cum era pe vremuri al slovacilor și al românilor din Ungaria, fiindcă și în privința acesteia s-a schimbat legea. Deci orașul, Primăria împreună cu Muzeul „Munkácsy” trebuie să întocmească un dosar și să ceară această atribuție de la Minister. În planul de activitate pe anul acesta am introdus și acest punct și vom face demersuri ca să fim muzeu de bază al celor două naționalități. Sperăm să ne atingem acest scop.

– Care este noua ta funcție în Muzeul „Munkácsy”?

– Am venit aici ca un simplu muzeograf-etnograf. Așa a fost prescris concursul. La acesta m-am angajat și așa mi-am făcut evident proiectul. Imediat după asta, s-a schimbat și structura acestei instituții, nu mai funcționează cu secțiile cu care funcționa mai înainte. Acum avem patru secții: este o secție pentru contabilitate și secretariat, o secție pentru restaurare, una pentru arheologie și toate celelalte intră în competența secției care se numește științifico-muzeografică, deci istoria artei, științe naturale, istorie, etnografie. De această secție țin toți animatorii, adică supraveghetorii de expoziții. Am fost numită șeful secției științifico-muzeografică.

– Cred că este un lucru important și trebuie accentuat și faptul că în acest muzeu și conducătorul muzeului, domnul Ando György este de origine slovacă. Iar tu, ca și conducătoarea acestei secții importante, ești de origine română. Va însemna asta că minoritățile din județ vor primi un rol mai important?

– Cu siguranță. Eu cred că aici, în Muzeul din Bichișciaba întotdeauna a fost important că pe lângă etnografia, folclorul maghiarilor să fie cercetați și ceilalți. Și colecțiile reprezintă acest lucru, fiindcă în secția etnografică există mult mai mare material al naționalităților decât materialul unguresc: de exemplu textile slovacesti sau mobilă.

– Acest an se prevede că va fi un an foarte plin, fiind un an aniversar, legat de nașterea lui Munkácsy Mihály, 170 de ani de la nașterea celui al cărui nume îl poartă Muzeul „Munkácsy”. Care vor fi principalele evenimente? Vor fi implicate și naționalitățile?

– Noi avem planificate vreo 20 de expoziții printre care una singură este expoziția Munkácsy. În primul rând, în 20 februarie va fi vernisajul expoziției Munkácsy, în sala mare a muzeului, care se numește Sala Muzelor, care va dura până în 27 aprilie. Dar va fi și o expoziție mai mică cu un fel de interior care putea să fie în perioada respectivă în viața lui Munkácsy și cu relicvele lui într-o sală mai mică. Expoziția mare va dura 2-3

luni, până când expoziția mică va fi pe toată durata anului. Orașul Bichișciaba a numit acest an Anul Munkácsy, ceea ce înseamnă că toate instituțiile o să colaboreze ca în fiecare zi, în fiecare săptămână, în fiecare lună să se întâmple ceva legat de Munkácsy. Avem foarte multe idei și sper să avem foarte multe realizări, care însă costă foarte mult. Singurul lucru care o să ne oprească în această activitate o să fie finanțarea. Vom vedea cum ne putem descurca. Apoi, acest pod care este aproape de muzeu va fi numit Podul Munkácsy. Am reușit să aducem de la Galeria Națională o lucrare a lui Munkácsy, o pictură mai puțin cunoscută, care a fost montată la Tóketerebes, azi în Slovacia. Este o pictură de dimensiuni mari care va fi reprezentată în expoziție ca și o curiozitate, iar noi o să facem o copie despre această pictură și o să o donăm îna-

poi acolo la locul original. Va mai fi o conferință legată de Munkácsy, vom colabora cu Teatrul „Jókai”, un imitator, un actor va reprezenta totdeauna pictorul și va fi prezent la toate manifestările, ca un fel de simbol. Apoi vom avea serate Munkácsy. Am dori ca acei actori care acum joacă la Teatrul „Jókai”, dar sunt renumiți pe plan național, să vorbească despre ce înseamnă pentru ei expoziția. Vom avea mai multe publicații legate de Anul Munkácsy.

– Știm că ați avut și proiecte comune și parteneriate cu muzee din România. Mai continuă acestea?

– Cu Muzeul Țării Crișurilor din Oradea și cu Muzeul Județean Arad avem relații bune de mai multe decenii. Am avut proiecte împreună, am organizat o conferință aici în anul trecut pe anumite domenii, mai ales pentru cunoașterea colecțiilor. Și în anul acesta trebuie să luăm legătura cu ei ca să facem cum am obișnuit un proiect pe anul în curs ca să vedem ce anume am putea realiza. Colaborăm în primul rând pe plan arheologic, etnografie și științele naturii. Orașul Bichișciaba este înfrățit în afară de Arad și Oradea, cu Beiușul și Odorheiul Secuiesc din România. Am dori să avem și cu aceste muzee o relație de colaborare. Evident că avem relații cu Timișoara, dar și relații personale cu colegii

de acolo. Deocamdată nu s-a conturat clar ce o să facem împreună, dar cu siguranță o să ne facem acest plan ca să ținem și în continuare legăturile de specialitate și de prietenie.

– La început te-am întrebat cum a fost plecarea de la Jula. Acum după jumătate de an intens vreau să te întreb cum te simți aici, la Bichișciaba?

– Mă simt foarte bine. E cu totul alt sistem, e o instituție mai mare. La Jula eu lucram cu doi-trei colegi și aveam planuri mai mici și mai puține. Nu zic că nu am lucrat mult, dar aici este cu totul altceva, trebuie să coordonez munca a peste douăzeci de persoane. După cum ai văzut aici și modul după cum suntem instalați în birouri arată că trebuie să lucrăm permanent împreună, să colaborăm unii cu alții. Sunt foarte multe sarcini, este o muncă imensă, dar lucrăm împreună, și asta te face să duci mai ușor lucrurile înainte. Munca de la muzeu este mult mai complicată decât cum se vede din afară. Numai cel care lucrează în acest sistem știe cât timp, câtă muncă și câte decenii se lucrează la câte un proiect.

Aici toți suntem egali, fiecare la locul lui își face munca și fiecare simte dacă ceva ducem la reușită și ne bucurăm împreună pentru aceste succese. Zi de zi simt că merită să fac ceea ce fac.

E. Șimon

La o tabără etnografică în anii 1980

Michael Bird*

Ce-mi place și ce nu-mi place la români

Dacă dați crezare ziarului britanic fascist The Daily Mail, toți românii sunt profitori ai sistemului de beneficii sociale, hoți de buzunare și milionari nedeclarați, aparținând unei anumite minorități etnice, iar România e o țară de bordeie, cai bolnavi, câini înfometate și palate îngrădite, pe acoperișurile cărora se rotesc giruete placate cu aur și construite din banii furați de la harnicii cetățeni ai Marii Britanii.

Pe de altă parte, dacă vă luați după ziarul comunist The Guardian, toți românii sunt studenți străluciți, destinați să ajungă secretari generali la ONU sau CEO la Apple, iar țara lor este un paradis virgin cu dealuri line, ferme bio și urși jucăuși.

Dar adevărul e că românii sunt oameni ca toți oamenii. Unii sunt grozavi, alții sunt nașpa.

Cu riscul să stărnesc disprețul pe motiv că judec simplist și în stereotipuri, iată ce îmi place și ce nu-mi place la români.

ÎMI PLACE

Disponibilitatea: Ca jurnalist în România, când suni pe cineva, ți se răspunde. Chiar dacă persoana te urăște, iar tu o urăști la rândul tău. Toată lumea e dispusă să vorbească. Toată lumea are o opinie. În Marea Britanie, oamenii îți trântesc telefonul. Aici, oamenii răspund la telefon chiar și în timp ce țin un discurs pe podiumul unei conferințe, sau sunt în durerile facerii. Rareori se întâmplă să-ți spună ceva cu adevărat important, dar cu siguranță sunt prietenoși. O problemă e că politicienii vorbesc prea mult. Își petrec toată ziua vorbind cu reporterii, iar toată seara îi vezi prin talkshow-uri. Miniștrii aștia n-au de lucru? Oamenii aștia nu fac sex? Ca jurnalist, nu-mi vine să cred că dau sfatul asta politicienilor români, dar vă rog, vă rog eu mult, vă rog nu mai vorbiți cu ziariștii.

NU-MI PLACE

Misoginismul: De ce, atunci când bărbații din România intră într-o încăpere, dau mâna doar cu ceilalți bărbați, dar evită să atingă femeile? Oare observă că sunt și femei acolo? Sau pentru ei sunt invizibile? Dacă o femeie ajunse în vizorul publicului are grijă să arate bine, e etichetată drept „curvă”, iar dacă n-o face e „țărăncă”. Bărbații sunt judecați după ceea ce spun, femeile după cum arată – e jenant. Majoritatea românelor cu care discut detestă feminismul. Însă țara asta are ne-

voie de feminism, la fel de mult cum are nevoie de semafoare funcționale și alegeri libere și corecte.

ÎMI PLACE

Ingeniozitatea: Dacă-i dai o brichetă unui neamț, ce vede el e o bucată de plastic, o rotiță, un orificiu și puțin gaz. Dacă-i dai o brichetă unui rus, o să vadă niște lucruri care-l pot ajuta să se drogheze. Dacă-i o brichetă românului și o să ți-o demonteze, iar din piese va construi o centrală ce poate încălzi o mică gospodărie de țară.

NU-MI PLACE

Termenele limită: De ce nu pot românii să respecte un deadline? Pe vremea când eram redactor-șef la o revistă în România, trebuia să dăm trei termene limită pentru primirea materialelor de la intervieuați – în ordine cronologică – termenul stabilit, termenul până la care speram să primim materialele și termenul la care ne așteptam să le și primim. Există un motiv pentru care se cheamă termen limită: are o limită.

ÎMI PLACE

Spiritul antreprenorial: Românii vor să știe secretul succesului. Toți au o listă de zece pași către succes. Și se țin de ea. Fac pașii respectivi. Atunci când există proceduri clare de lucru, sunt străluciți. Dacă te pui cu un român ambițios, nu ai nicio șansă.

NU-MI PLACE

Spiritul prea antrepren-

orial: Toată lumea vrea să fie șef, însă nimeni nu vrea să colaboreze. Ce e bine e că România e o nație de oameni întreprinzători. Toată lumea are un mic business. Dar pentru că românii nu le place să fie subordonați, puțini sunt cei care chiar fac bani, iar când văd că tot nu fac bani nu-și închid afacerea. O lasă așa, în comă. Românii se pricep de minune să pornească o afacere, dar nu prea știu cum s-o conducă.

ÎMI PLACE

Sinceritatea: O prietenă româncă din Southampton m-a întrebat odată: 'Care-i treaba cu bărbații englezi? Îmi spun că mă iubesc și după două săptămâni mă lasă'. 'Asta pentru că au vrut doar sex', i-am spus. 'Nu', mi-a răspuns ea, 'îmi spun că mă iubesc abia după sex. Dar tot mă părăsesc. Chiar nu înseamnă nimic dragostea pentru ei?' Românii sunt sinceri când vine vorba de sentimente. Își iau sentimentele în serios. Britanicii își arată adevăratele sentimente doar la beție și le ascund la loc când se trezesc. Britanicii sunt de obicei corecți în afaceri, dar fără niciun scrupul în viața emoțională. La români e invers.

NU-MI PLACE

Victimizarea: În România toată lumea suferă și nimeni nu-i de vină. Prim-ministrul zice că e victima președintelui, președintele e victima premierului. Toți ceilalți români sunt victimele faptului că președintele și prim-ministrul nu pot să cadă de acord care-i victima și care-i omul rău.

ÎMI PLACE

Fără resentimente: Am prieteni și rude în Marea

Britanie cu care n-am vorbit de zece ani din cauză că într-o seară ne-am îmbătat și ne-am certat din motive pe care nici nu mi le mai amintesc.

Dar aici în România poți să ții la prietenii tăi, la iubita ta, la iubitul tău și la colegi, să le spui lucruri jignitoare până la Cristos – nu-i pasă nimănui.

Trecutul e o glumă. Nimeni nu poartă pică nimănui.

NU-MI PLACE

Când sunt bolnav: Dacă îi spun unui român că sunt răcit, primul lucru pe care îl întrebă este „De ce?”. Cum adică de ce? De ce sunt bolnav? Sunt bolnav pentru că sunt bolnav. Nu, vor ei să spună, trebuie să existe o cauză pentru boala ta. Trebuie să fi făcut tu ceva greșit. Poate nu te-ai îmbrăcat bine. Te-ai atins de cine nu trebuia. Sau ai

mâncat ceva stricat. Tu ești de vină că ești bolnav.

ÎMI PLACE

Atitudinea pozitivă: Asta poate să sune ciudat unui român, dar de când am venit încoace am constatat că oamenii gândesc mereu pozitiv. Dacă le sugerezi să se bage într-o chestie, o să spună că da, vor să colaboreze (îmi dau seama că asta contrazice ce am scris mai sus). Chestia în care se bagă poate fi inovatoare, demnă de admirație, populară, singurul lucru negativ fiind că probabil n-o să facă și bani. Nu contează, românii au o atitudine total lipsită de cinism când e vorba să construiescă o națiune modernă. România e țara căreia îi place să spună da.

Traducerea: A Ulmanu, M Bird, C Mica

(Sursa: contributors.ro)

* Cu o experiență de peste 12 ani ca jurnalist, Michael Bird este un freelancer specializat în editoriale solide, bine documentate, cu subiecte din aripa estică a Uniunii Europene. A scris pentru publicații din Marea Britanie ca The Independent on Sunday, New Statesman și Design Week și a fost redactor fondator al The Diplomat – Bucharest. A fost citat ca specialist în politică românească la posturi de radio americane, televiziunea română și presa națională spaniolă. Locuiește în București și în prezent lucrează pentru presa scrisă și film. Redactor la www.theblacksea.eu.

TV

Românii au talent (sezonul 4)

Vineri, 14 februarie, ora 20.30, ProTV

Cu: Smiley și Pavel Bartoș

Jurii: Andra, Andi Moisescu și Mihai Petre
La fel ca și în edițiile precedente, regulile concursului sunt aceleași: dintre cei 12 concurenți prezenți în fiecare semifinală, doar trei vor ajunge în marea finală. Cei care vor decide sunt atât publicul cât și jurii. În urma voturilor telespectatorilor, se va face un top 4 al primilor clasati. Doi dintre ei vor merge direct în etapa următoare, iar jurii va alege încă un finalist dintre cei clasati pe locurile 3 și 4. Așadar, în marea finală, 15 concurenți se vor lupta pentru marele premiu de 120.000 de Euro și titlul de cel mai talentat român al țării.

Teatru: O scrisoare pierdută

Sâmbătă, 15 februarie, ora 10.40, TVR Internațional

Clasica piesă a lui Caragiale e pusă cu șarm și umor în scenă de talentatul regizor Liviu Ciulei. O distribuție cuceritoare, de colecție, din anul 1977.

Într-o urbe de provincie, prefectul județului (Victor Rebengiuc) are o relație amoroasă cu soția bătrânului Trahanache (delicios Petrică Gheorghiu), prezident în diferite comisii. Totul se complică când o scrisoare de-a ei pentru amant se pierde și e găsită de rivalul politic al prefectului, Nae Cațavencu. Acesta amenință cu scandalul, cu publicarea răvașului și îi șantajează pentru a fi ales. Dar scrisoarea se pierde iar într-o învălmășeală. E găsită de cetățeanul turmentat, care o aduce fericit „Coanei Zoițicăi”. Toată lumea e fericită, inclusiv Agamiță Dandanache, personajul abulic și șiret care a reușit să se impună ca singurul om politic de ales în funcție.

Angela merge mai departe

Duminică, 16 februarie, ora 20.55, TVR 2

Despărțită de un soț alcoolic și violent, o șoferiță de taxi duce o existență banală, ale cărei puține evenimente țin de relația cu oamenii care i se urcă în mașină, în calitate de clienți. La un moment dat, ea îl întâlnește pe Gyuri, un muncitor petrolist, venit în Capitală pentru specializare. Cei doi se căsătoresc, deși bărbatul urmează să plece pentru trei ani în India, la lucru, iar Angela nu-l poate urma.

SPECTACOL

Lord of The Dance la Timișoara 11 martie 2014

Timișoara va fi, în premieră, gazda unuia dintre cele mai bune spectacole de dans din lume: Lord of The Dance. Famosul show creat de însuși Michael Flatley va ajunge în Timișoara pe 11 martie, la Sala Olimpia, cu începere de la ora 20.00.

Aflați în turneu național, irlandezii lui Michael Flatley vor aduce în premieră la Timișoara precizia și grandoarea unui show care a cucerit deja întreg mapamondul. Și nu oricum, ci cu spectaculozitatea, jocurile de lumini și elementele pirotehnice care vor fura ochii spectatorilor și vor oferi un show de excepție marca Lord of The Dance.

Cei interesați de acest eveniment sunt invitați să acceseze site-ul www.lordofthedance.ro, unde pot afla cele mai recente informații referitoare la spectacolul creat de Michael Flatley. Biletele pentru spectacolul din 11 martie s-au pus deja în vânzare și variază între 100 și 350 de lei, în funcție de locul ales (100, 150, 200, 250, 300 și 350 de lei). Cei interesați pot să își achiziționeze biletele de la standul din Iulius Mall (lângă Hypermarketul Auchan și Raiffeisen Bank), de la casieria Operei Naționale Române, Filarmonica Banatul Timișoara, din magazinele Germanos și Inmedio, dar și de la Poșta Română. De asemenea, biletele pot fi comandate și online de pe următoarele site-uri: www.bilete.ro, www.blr.ro, www.biletoo.ro și www.myticket.ro.

Povestea Lord of The Dance a început pe 2 iulie 1996, la The Point Theatre în Dublin, unde Michael Flatley a organizat un spectacol grandios în doar 8 săptămâni. Între timp, spectacolul lui Flatley a devenit cel mai comentat show de pe întreaga scenă artistică. Lord of The Dance este show-ul care de mai bine de 11 ani a reușit să își mențină titlul de cel mai bun spectacol de dans din lume.

TIMP LIBER

Din lipsa zăpezii... nu vor mai fi Serbările Zăpezii

Serbările Zăpezii de la Arieșeni din acest an nu vor mai avea loc din cauza condițiilor meteo neprielnice (lipsa zăpezii de pe părții și temperaturile foarte ridicate).

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

17 FEBRUARIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

18 FEBRUARIE, MARȚI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

19 FEBRUARIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

20 FEBRUARIE, JOI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Ilyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

21 FEBRUARIE, VINERI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

22 FEBRUARIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: „Pe undele Europei” – emisiune euroregională realizată de studiourile de radio din Timișoara și Seghedin 17.55: Încheiere

23 FEBRUARIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

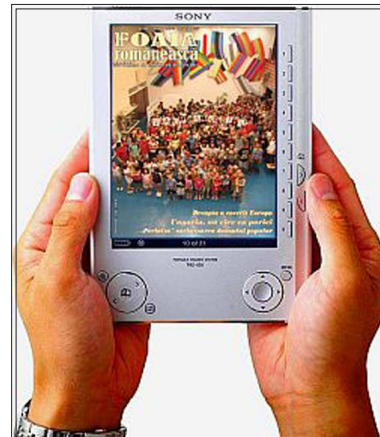
16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 19 februarie, m1, ora 12.55
joi, 20 februarie, Duna TV, ora 7.00

De această dată, pe lângă știrile și actualitățile săptămânii, în Ecranul nostru o să vedeți o relatare mai detaliată despre ședința Auto-governării pe Țară a Românilor din Ungaria, care a avut loc pe data de 6 februarie. În cadrul acesteia, printre altele, s-a decis cine să fie candidații pe lista românilor la alegerile parlamentare din 6 aprilie.

Realizator: Ștefan Crâsta

Abonați-vă la E-Foia la prețul de anul trecut!

„E-Foia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foia” va cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foia”:
3 luni – 1200 ft
6 luni – 2000 ft
12 luni – 3500 ft

Glume

– Se desființează fiscul, strigă fericit Bulă.
– Ei, na, de unde ai aflat?
– Adineauri am primit de la ei un plic pe care scria „Ultima înștiințare!”

Bulă își înmormântează soacra. Când se întoarce acasă, dă să deschidă ușa și îi cade o bucată de țigla în cap. Contrariat, Bulă se uită spre cer și spune:
– Ai și ajuns, scârbă!

Soțul către soție:
– Draga mea, știi cât trăiesc boii?
– Nu, dragul meu. De ce, te simți rău?

– Cum te jefuiesc cele două tipuri distinctive de hoți?

Începătorul: – Banii, că de nu, îți iau gâtul!
Expertul: – Așa, acum semnați acest contract în dublu exemplar!

Bulă, la reuniunea de 20 de ani, se adresează foștilor lui dascăli:
– Stimații mei profesori, mă tot frământă o întrebare: chiar atât de imbecil eram, de mă tot lăsați corijent?

– Vaaai, se poate, domnule ministru!?

Relatare în pagina a 7-a

Balul acordării panglicii, promoția 2010–2014 „Iubește, trudește, învață pentru a-ți realiza visele fecunde”

FOAIA
românească
14 februarie 2014
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Șimon. Colectiv redacțional: Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamentele la Foiaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiş și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2014: 3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria) și de la Ministerul Afacerilor Externe – Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni (București, România).